

RECENZE

Kratochvíl S.: **Léčení sexuálních dysfunkcí**

Grada Publ., Praha, 1999, 250 stran.

Profesor Stanislav Kratochvíl je klasikem moderní české klinické psychologie a sexuologie. Jeho monografie o léčení funkčních sexuálních poruch se dočkala opakovaných vydání v osmdesátých letech. Jeho „Manželská terapie“ nepochybně patří do zlatého fondu našeho odborného písemnictví. Tato publikace v mnohém na ty předchozí navazuje. Těžiště monografie zůstává v podrobném pojednání psychoterapeutických možností u sexuálních dysfunkcí. Autor se s nesporným úspěchem a erudicí pokusil o psychosomatický přístup, když zejména u sexuálních dysfunkcí muže podrobně pojednal možné organické příčiny a jejich terapie.

Poruchy erekce jsou pojednány velice podrobně. Popsány jsou zásady psychoterapie racionální, dynamická, tréninková i hypnoterapie. Autor se nevyhýbá ani iatrogenním poruchám v souvislosti s medikamentózní terapií. Zmiňuje podtlakové erektory, stejně jako intrakavernózní injekce vazoaktivních látek a nyní módní sildenafil (Viagra fy Pfizer). Čtenář zde nalezne rovněž základní informace o možnostech chirurgické léčby organicky podmíněných poruch erekce.

Sympatický je nedogmatický přístup autora k definici druhé nejčastější sexuální dysfunkce mužů, předčasné ejakulace. On sám se přidržuje definice takové poruchy, která za předčasnou ejakulaci považuje neschopnost muže prodloužit soulož na dobu delší než jednu minutu. Ve shodě s klinickou zkušeností rozlišuje mezi stenickou a astenickou formou této dysfunkce. Popisuje možnosti medikamentózní terapie, racionální psychoterapii a také „funkcionální trénink“ nacvičováním ejakulační latence.

Velice zajímavá a čtivá je kapitola o ženském orgazmu a apetenci. V této kapitole prezentuje autor několik svých vlastních, odborné veřejnosti dobře známých výzkumných projektů, které studovaly typy sexuální vzrušivosti žen, orgastické reakce, včetně orgastických expulzí typu „ženské ejakulace“. V autorově souboru žen dosahovalo při souloži obvykle jeden orgazmus 60 % žen, když 39 % mělo orgazmus opakovaný. Prožitky žen při pocitovém vyvrcholení autor dokumentuje podrobnými citacemi z popisů těchto sexuálních reakcí, které získal od svých pacientek. Podrobně jsou popsány možné typy průběhu sexuálního vzrušení a jejich využití při psychoterapii sexuálních dysfunkcí.

U vaginismu autor konstatuje, že jeho nejúčinnější terapií je přímý postupný nácvik, spojený s uvolňováním poševního vchodu.

Nejcennější částí knížky je její druhá polovina, věnovaná sexuální terapii. Autor nás provádí historií sexoterapeutické koncepce a seznamuje s klasiky této nácvikové metody V. E. Johnsonovou a W. H. Mastersem, J. Kaplanovou a jinými hvězdami sexuologického nebe. Kratochvílův přístup k sexoterapeutickým metodám je flexibilní a tvořivý. Podrobně jsou popsány základní fáze sexoterapeutických nácviků, včetně názorných ilustrací, určených pacientům.

V kapitole, věnované výsledkům sexuální terapie, autor čerpá z vlastních bohatých klinických zkušeností. Systematickou sexoterapií léčil 86 mužů a 130 žen. Úspěch terapie dělí na bezprostřední, dosažený v průběhu terapie, a katamnestický, hodnocený s delším časovým odstupem. Bezprostředního terapeutického účinku dosahuje u 81 % léčených pacientů, zatímco katamnestický úspěch je zřejmý u 48 %. U sekundárních poruch jsou výsledky podstatně lepší, nežli u poruch primárních. Velice užitečné je pojednání o problémech, které mohou komplikovat průběh sexuálně terapeutických nácviků. Každý, kdo se věnuje sexuálně dysfunkčním pacientům, bude jistě se zájmem číst o „postterapeutické rezignaci“, „tendenci poškodit partnera“, nebo o „křečovitosti při snaze se vzrušit“.

Stanislav Kratochvíl v sobě nezapře zkušeného manželského poradce, když závěr knížky věnuje citovým problémům a pojednává o manželstvích, uzavřených z lásky, nebo naopak bez lásky, a o jejich terapeutických konsekvencích. Zkušený sexuální terapeut se vyvaroval nejčastější chyby autorů, kteří píšou o sexuálních problémech lidí, totiž ignorování partnerských aspektů. V celé publikaci nalezne čtenář vždy podstatné informace o partnerských aspektech toho či onoho pojednávaného jevu.

Knížka je napsána s typickou „kratochvílovsky“ dynamickou čtivostí, je plná odkazů na velice současnou naši i světovou odbornou literaturu, a je doprovázena názornými ilustracemi. Publikace bude zcela určitě zdrojem poučení a cenných zkušeností pro celé generace českých psychologů a sexuologů.

Doc. MUDr. Jaroslav Zvěřina, CSc.